

Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

Jaarverslag 2018

Inleiding

Een jaarverslag vraagt behoorlijk tijd om te schrijven en samen te stellen, maar tegelijkertijd vormt het ook een goede gelegenheid om terug te blikken op een verenigingsjaar. Hieronder leest u wat in 2018 gebeurde.

In 2018 ontvielen ons negen leden: mevrouw C.J. van der Leeden-van Loon (H.I.Ambacht), de heer C. van der Wiel (Werkendam), de heer P. Hakkers (Werkendam), de heer C. Baggerman (Werkendam), de heer J.J.M. Bakker (Sleeuwijk), de heer D.B. van Vugt (Rijswijk), mevrouw A. Visser-Monshouwer (Werkendam), de heer E. Begemann (Werkendam) en de heer C.A. van Elzelingen (Werkendam.)

Negen lidmaatschappen werden opgezegd in het afgelopen jaar. We mochten 14 nieuwe leden verwelkomen. Per 1 januari 2019 telde onze vereniging in totaal 353 leden.

Activiteiten

Het begint al een traditie te worden en ook steeds drukker: de Nieuwjaarsreceptie. In 2018 werd deze op 6 januari gehouden.

Op 30 januari werd onze expositie 'En toen kwam het water...' geopend door burgemeester Yves de Boer in Buurthuis de Burcht. Tot en met 3 februari mochten we ruim 800 bezoekers verwelkomen! Negen basisschoolgroepen bezochten de expositie en kregen een gastles van Kees Vreeken en ooggetuige Kees Versluis, die zelfs nog een mal maakte om het begrip 'bekisting' uit te leggen. Twee basisschoolgroepen kwamen op een andere dag langs. Een film, foto's, kranten, tijdschriften, boeken, verhalen, sfeertafereltjes, een kaart van Werkendam met waterhoogtes; het was er allemaal. Om het voor iedereen toegankelijk te maken werd geen toegang gevraagd, maar wel een giftenpotje neergezet.

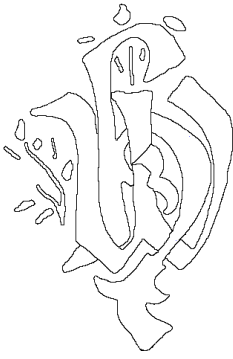
Op de jaarvergadering van 8 maart werden 11 van de 32 jubilarissen, die 25 jaar lid waren van de vereniging, gehuldigd. Na de jaarvergadering hield archeoloog Hans Koopmanschap een zeer interessante lezing over het Werkendamse kasteel aan De Burcht, gebaseerd op het archeologisch onderzoek in 2016. Hij ging in op hoe het kasteel er mogelijk uit zou hebben kunnen zien. Duidelijk is dat het ging om een moerasburcht; een versterkt huis met zadeldak en een grote, ronde toren. Veel puzzelstukjes moeten echter nog in elkaar gepast worden of mogelijk gebeurt dat zelfs nooit.

Sinds 10 maart wappert een rood-wit-blauwe vaan bij het Line-Crossers Monument. Onze vereniging heeft met stichting Omzien en Gedenken het initiatief daartoe genomen. Ook de gemeente Werkendam heeft bijgedragen.

Ook in 2018 deden we weer mee met de Rabobank Clubkas Campagne en in april mochten we maar liefst € 653,75 in ontvangst nemen. Samen met de statiegeldactie in juni/juli bij AH van Vuuren, die € 105,- opbracht, wordt dit geld besteed aan nieuwe vloerbedekking in het Andries Visserhuis.

Het was een hele warme dag, 26 mei, maar ook een hele mooie om met veel belangstellenden een Excursie door de Noordwaard te maken met de Biesbosch-Express, onder leiding van kenner Thomas Westerhout.

29 juni werden we warm van het Kampvuur op Fort Bakkerskil, waar Thera van den Heuvel weer smakelijke verhalen in dialect vertelde. Helaas is de belangstelling voor deze avond tanende en is besloten het kampvuur voorlopig niet meer te organiseren.

Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

Op 5 september blikten oud-burgemeesters Henk Hellegers (Dussen, Werkendam) en Jan Nico Scholten (Andel, Giessen, Rijswijk) op Kasteel Dussen terug op de gemeentelijke herindelingen in de regio. Bestuurders van de drie Altenagemeenten, burgemeester Fons Naterop en wethouders Paula Jorritsma en Machiel de Gelder, legden de Altenapuzzel als openingshandeling voor de reizende expositie 'Van Emmikhoven tot Altena', samengesteld door onze vereniging met Erfgoed Altena en het Streekarchief in Heusden. De expositie, bestaande uit banners met informatie over de gemeentelijke herindelingen in Altena, trouwfoto's uit voormalige gemeentehuizen, allerhande attributen van de gemeenten of met een gemeentelogo, reisde daarna naar Woudrichem en Aalburg. De expositie werd in Werkendam op 3 december geopend met een foto- en filmavond, georganiseerd door onze vereniging.

Het bijna geheel vernieuwde Hertenpark Werkendam werd officieel geopend op 8 september. Via zitting in het bestuur houden we vinger aan de pols en denken we mee. Een grote wens is om het oude bruggeske in het Laantje symbolisch terug te brengen.

De laatste zaterdag van september, de 29^e, namen we deel aan de Biesboschdag. Getracht werd vanuit de DES/BIZ, samen met o.a. onze vereniging, om weer naar de oude vorm en sfeer van eerdere Biesboschdagen te gaan. De HV bood een zestal oud-Hollandse spelletjes voor kinderen, wat leuk aansloeg.

Omdat zorgcentrum Goezate dit jaar 50 jaar bestond werd op 13 november een fotopresentatie van zo'n 200 foto's verzorgd. De avond werd goed bezocht en zeer gewaardeerd.

Verder wordt hele jaar door meegewerkt aan artikelen, helpen we met foto's en fungeren we als vraagbaak dan wel doorgeefluik.

Bestuurlijk

Het bestuur kwam negen keer bij elkaar om te vergaderen. Daarnaast werd met het comité 75 jaar Bevrijding Werkendam, waarin de vereniging weer stevig vertegenwoordigd is, drie maal vergaderd. Er vonden enkele overleggen plaats met andere verenigingen en organisaties, om tot meer of nadere samenwerking te komen.

Het werk van de commissies

Commissie Onderzoek en Documentatie / Subcommissie Genealogie

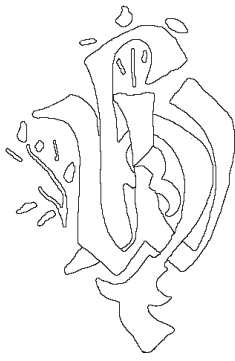
Werkgroep Onderzoek en Documentatie, Rina Groenenberg, Ina Holster, Jan Visser, Martin Boot en Ad Paans: 'Onze commissie kwam in 2018 maandelijks twee keer bij elkaar. De laatste maandag en twee weken daarvoor. De laatste maandag zijn we beschikbaar voor genealogische vragen, door het internet is dit wel minder geworden. De andere maandag houden we voor uitzoeken archief.

Op dit moment zijn we bezig om zoveel mogelijk genealogische gegevens van de gemeente Altena bijeen te krijgen. Wij zouden daarom graag meerdere onderzoekers naast ons willen hebben of die hun gegevens aan ons beschikbaar willen stellen.

Voor de laatste Effe Lüstere van 2018 is er nog een In Memoriam over Dick van Vugt geschreven. Zijn overlijden is bij ons hard aangekomen. De avond van 24 september namen wij rond tien uur afscheid van hem, op dat moment niet wetende dat het de laatste keer zou zijn. Wij zullen hem niet vergeten.'

Subcommissie Archivering

We danken verschillende gevers ook dit jaar weer hartelijk voor boeken, foto's en klein materiaal voor onze collectie. Kees Brouwer heeft weer een aantal archief- en opruimzaken aangepakt.

Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

Commissie Bibliotheek

Verlag van de beheerders Nelly Doeland en Teus voor den Dag, die stellen dat het afgelopen jaar niet veel is veranderd m.b.t. de bibliotheek: 'Op dit moment staat de catalogus (registratie) van de aanwezige boeken in een Worddocument. Indertijd is er veel aan gedaan door de toenmalige bibliotheekcommissie. Wij zouden het de komende tijd graag in een Excel bestand over willen gaan zetten.'

Commissie Website en Public Relations

Net als voorgaande jaren maken we gebruik van papieren en digitale media, reclameschermen bij lokale ondernemers. Op facebook, twitter en onze eigen website worden regelmatig berichten geplaatst. Inmiddels is op de website een korte privacyverklaring in het kader van de AVG te vinden. Hiervan is ook melding gemaakt in Effe Lüstere.

Commissie Effe Lüstere

Namens de redactiecommissie: 'In 2018 is ons ledenblad Effe Lüstere viermaal verschenen: in januari, april, augustus en december. Voor de samenstelling van elke uitgave kan de redactie bijna altijd een beroep doen op enkele trouwe schrijvers zoals Valentine Wikaart, Thomas Westerhout en Nel van As. Ook schrijven redactieleden zelf bijdragen voor de uitgave. Uiteraard zijn nieuwe schrijvers meer dan welkom. In de januari-uitgave verscheen een groot artikel over de landbouw in de Noordwaard en in april lazen we over ds. Helenius de Bruin te Nieuwendijk. Ook verscheen in april een boeiend verhaal over de Werkendamse feestcommissie die later werd omgevormd tot de Oranjevereniging in het dorp. In augustus verscheen naar aanleiding van het 150-jarig bestaan van het baggerbedrijf Van Oord een interessant verhaal over de scheepsnaam Werkendam. Dat je online veel terug kunt vinden over de Werkendamse historie bewijst het artikel over de twee burgemeestersdochters Woutje en Leentje. In december verscheen een verhaal over de Jan Cornelis Pieck, de man die maar liefst 52 jaar gemeentesecretaris was en naar wie in Werkendam ook een straat is vernoemd. Ook Anton Mussert komt tot tweemaal toe terug in deze Effe Lüstere. In alle uitgaven keerde de vaste rubriek met jaaroverzichten van Thomas Westerhout terug, in de laatste Effe Lüstere voor het eerst van 150 jaar geleden.

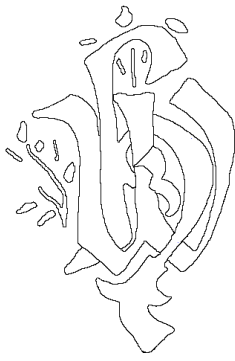
Voor de uitgave van Effe Lüstere in 2019 hebben de redactieleden Kees Vreeken en Hannie Visser-Kieboom overleg gehad met Netta Verdoorn, ze is ons nieuwe lid van de redactie. Ook zijn bij het overleg enkele thema's benoemd voor de uitgaven in dat jaar. Zo staat in april het verdwenen water in Werkendam centraal, in de zomer 'Op vakantie in en om de Biesbosch' en in het najaar de eerste Biesboschcrossings in 1944. Tips voor verhalen of artikelen zijn uiteraard welkom.'

Commissie Beheer Andries Visser-huis

Wat zijn we blij met ons schone en gezellige AVhuis dankzij beheerster Liesbeth Kraaijeveld. Het aangesloten ventilatiesysteem is inmiddels ruim een jaar aangesloten en metingen laten een keurige 50-60% aan vochtpercentage zien (i.p.v. voorheen 90%). In april is een vlaggenstokhouder bevestigd en zo kunnen we voortaan op feestdagen en op 4 mei meevlaggen. Het huis en het bankje hebben een goede verfbeurt gekregen; er is gekozen voor oud-Brabantse kleuren. Het houtrot is weggewerkt en het huisnummerbordje, de brievenbus en de meterputdeksel zijn vervangen. Op zolder is flink opgeruimd en voor de ramen zijn twee verduisteringsgordijntjes aangebracht. Een grote klus wacht nog: het vervangen van de vloerbedekking op de eerste verdieping. De vloer beneden wordt aangepakt in overleg met het stichtingsbestuur. Alle jaren verzorgen de gastvrouwen en -heren trouw de ontvangst op zaterdagochtenden. Ook dragen zij zorg voor verkoop van publicaties en ontvangst van materialen.

Commissie Tuin en Onderhoud

De commissie Tuin en Onderhoud, bestaande uit Gerrit den Hollander, Annie Nap, Kees Ottevanger en Liesbeth Kraaijeveld, houdt de tuin en het straatwerk keurig op orde. De tuin heeft een nieuw hekwerk gekregen, omdat

Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

de buxushaag uiteindelijk toch het loodje legde. Ook het grind is weer bijgevuld en daarvoor is ook nieuwe omlijsting gezet.

Commissie Bezorging en verzending

Effe Lüstere wordt, net als uitnodigingen en contributieverzoeken, altijd trouw rondgebracht door enkele leden van de vereniging. Coördinator is Jan Visser. Hij wordt geassisteerd door K. Groeneveld, B. voor den Dag, E. van Heukelum en C. Los. Zoveel mogelijk worden uitnodigingen en overige correspondentie (m.u.v. Effe Lüstere) digitaal verzonden.

Jaarverslag 2018 van de Stichting Monumentenbehoud Werkendam en de Werken c.a.

Het bestuur bestaande uit Sander Paans (voorzitter), Kees van Gammeren (secretaris), Kees de Vries (penningmeester), Henri Verhagen (verzekeringen en gebouwen) en Kees Vreeken heeft in 2018 vier keer vergaderd, waarvan één keer gezamenlijk met de Raad van Toezicht bestaande uit Thomas Westerhout, Nel Begemann en Jan Visser.

Bestuurssamenstelling

De bestuurssamenstelling is in 2018 ongewijzigd gebleven t.o.v. 2017.

Onderhoud

In de loop van 2018 zijn de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

- De kozijnen zijn gerepareerd en het schilderwerk heeft volgens de planning plaatsgevonden. De kleuren zijn in overleg gekozen en afgestemd op wat in Brabant bij monumenten gebruikelijk is.
- Ook de tuin aan de zijde van de Gedempte Haven ligt er weer prachtig bij.

Deze werkzaamheden zijn door vrijwilligers verricht. Met name Lodewijk van Oord en Peter en Liesbeth Kraaijeveld hebben hier veel tijd in gestoken, waarvoor het bestuur hun veel dank verschuldigd is.

Voor 2019 staan de volgende werkzaamheden gepland:

- zwarte vlekken op de muur (vocht),
- loodslabben en de goot,
- vervanging van geschilderde dakpannen,
- de vloer van de benedenverdieping,
- Vloerbedekking op de eerste verdieping vernieuwen. De vereniging heeft gezegd hiervoor zorg te dragen.

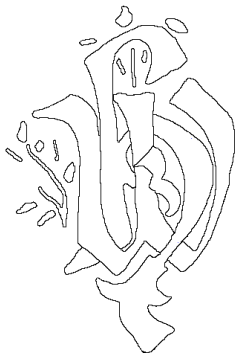
Wat de vloer op de benedenverdieping betreft, hier is nog steeds geen goede oplossing voor gevonden. Er zijn wel verschillende mogelijkheden bekeken, o.a. een betonnen bak, rubber matten, een grindvloer maar nog steeds is niet duidelijk wat de beste oplossing is. Er wordt aan gewerkt.

Financiële positie

De WOZ-waarde van het A. Visserhuis is vastgesteld op € 62.000,- (balans 31-12-2017). Er is een bedrag in kas van ruim € 14.000,-. Op de gezamenlijke vergadering van het Stichtingsbestuur en de Raad van Toezicht in juni 2018 is door de RvT gevraagd of er kascontrole heeft plaatsgevonden en of de penningmeester decharge is verleend. Het Stichtingsbestuur geeft aan dat dit niet is gebeurd, maar zegt toe dat dat in de toekomst, met ingang van de jaarrekening van 2018, het geval zal zijn. Aan leden van de vereniging zal op de jaarvergadering van 2019 gevraagd worden een kascontrolecommissie samen te stellen.

Verzekering

Het gebouw is verzekerd voor € 234.000,- (opstal) en de inventaris voor € 45.000,-.

Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

Sponsoring

In het verleden is er een actief sponsoringbeleid gevoerd. Het Stichtingsbestuur heeft besloten dit in 2019 nieuw leven in te blazen.

Ten slotte

Het bestuur van de Stichting kijkt met tevredenheid terug op het afgelopen jaar en verwacht dat het pand zijn functie van gemeentelijk monument en thuisbasis van de Historische Vereniging ook in de toekomst zal kunnen blijven vervullen.

Namens het bestuur, Kees van Gammeren, secretaris

Erfgoed Altena

De Historische Vereniging participeert in Erfgoed Altena. Namens de vereniging is Hannie Visser-Kieboom bestuurslid van Erfgoed Altena. Vanuit het bestuur van de Historische Vereniging bezoekt Kees Vreeken frequent de vergaderingen.

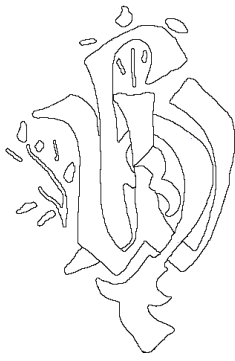
Hannie Visser: 'Erfgoed Altena heeft in 2018 intensief samengewerkt met de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. en het Streekarchief Heusden aan de expositie 'Van Emmikhoven tot Altena'. Een overzichtstentoonstelling van de 14 gemeenten in het Land van Heusden en Altena die per 1 januari 2019 opgingen in de nieuwe gemeente Altena. De expositie reisde van Dussen naar Woudrichem en Wijk en Aalburg om te eindigen in Werkendam. Naast banners van alle gemeenten werden ook gebruiksvoorwerpen tentoongesteld, zoals het mooie schilderij van Jan Cornelis Pieck dat maar liefst twintig jaar lang in een Limburgs depot lag opgeborgen. De opening van de expositie op Kasteel Dussen vormde tevens de aftrap voor Open Monumentendag, die jaarlijks wordt georganiseerd door Erfgoed Altena.

Voorjaar 2018 werd het educatieparkje van de Eerste Wereldoorlog op Fort Giessen geopend. Met de opening van het parkje werd voor Erfgoed Altena een periode van zo'n tien jaar afgesloten waarin veel werk is verricht om de historie van de Eerste Wereldoorlog te ontsluiten met een fietsroute, een educatiepakket en het erfgoedparkje. In de zomer was Erfgoed Altena ook zijdelings betrokken bij de Slag om Altena, een Middeleeuws evenement van de Heeren van Altena bij de Motte in Almkerk. In oktober werd onze erfgoedfolder gepresenteerd; samen met de VVV werd een overzicht samengesteld van musea, molens en andere bezienswaardigheden in de streek. In december mocht Erfgoed Altena de feestelijke onthulling van het informatiebord bij de peilschaal in Veen onthullen. De peilschaal ligt in het dijktaalud bij het veer tussen Veen en Aalst.

Naast al deze zichtbare resultaten van onze inzet voor het behoud van ons erfgoed waren we ook betrokken bij minder zichtbare dingen. Zo zagen we ons in december genoodzaakt een brief te schrijven aan de gemeente Werkendam omdat zij een sloopvergunning afgaf voor een rijksmonument aan de Hoge Polderweg. Met de sloop van deze boerenschuur gaat weer een stukje van onze identiteit verloren. Ook mochten we adviseren over het nieuwe wapen voor de gemeente Altena en hebben we onze inbreng gehad bij het opstellen van de omgevingsvisie en de visie op cultuur van de nieuwe gemeente Altena. Ook houdt Erfgoed Altena jaarlijks een netwerkbijeenkomst met erfgoedorganisaties uit de regio. Zo werken we in Altena eendrachtig samen aan het behoud van ons erfgoed.'

Monumentencommissie/Erfgoedcommissie Werkendam

Verslag van Valentine Wikaart: 'Ook in 2018 kwam de commissie erfgoed, bestaande uit Ir. C. Koppers, Ir. B. van den Heuvel, Ir. C. Bosschier, Ir. P. de Wit en V.C. Wikaart-Derkzen, iedere zes weken bij elkaar en behandelde vele plannen voor nieuwbouw, restauratie of verbetering van panden binnen de grenzen van de gemeente Werkendam, die een cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen of op een perceel gebouwd

Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a.

worden dat bescherming geniet. Daarnaast werden bestemmingsplannen getoetst en gecontroleerd op juistheid met betrekking tot cultuurhistorie en archeologie. Ook schoven de leden van de Erfgoedcommissie eens in de zes weken aan bij de commissie ruimte om al in een heel vroeg termijn aan kennisdeling te kunnen doen en zo frustratie bij de aanvrager van een plan te kunnen voorkomen.

Met grote regelmaat is overleg geweest met de portefeuillehouder vanwege de zorgen die de Erfgoedcommissie had en heeft ten aanzien van het erfgoedbeleid in de nieuwe gemeente Altena. Het verschil waarop de drie gemeenten omgaan met het erfgoedbeleid is groot en de Erfgoedcommissie had graag gezien dat het ambitieniveau voor het te voeren erfgoedbeleid binnen de nieuwe gemeente gelijk zou zijn aan dat wat de gemeente Werkendam al sinds 2000 voert, namelijk: hoog. (Wijk en Aalburg kende geen gemeentelijke monumenten, Woudrichem heeft een beschermd stadsgezicht en wees in december 2018 nog een aantal gemeentelijke monumenten aan.)

Ondanks toezeggingen van de portefeuillehouders van Werkendam en Woudrichem aan de Erfgoedcommissies van die gemeenten dat het erfgoedbeleid pas later in 2019 of 2020 samengevoegd zou worden, besloot burgemeester Fons Naterop, als leidinggevende aan de werkgroep die het monumentenbeleid vorm moest geven, in de laatste dagen van december de beide commissies te ontslaan en een derde partij van buiten aan te trekken om, indien gewenst, advies te geven over erfgoedzaken. De commissies werden verzocht een lijst op te stellen met namen van personen of organisaties, die gratis advies zouden kunnen geven aan deze derde partij over lokale historie. Dit verzoek hebben zij om meerdere redenen naast zich neergelegd.

In de maand januari bleek dat de derde partij nog geen definitieve opdracht had gekregen en omdat de situatie onduidelijk bleef, is de Erfgoedcommissie van Werkendam alsnog 24 januari jl. bij elkaar gekomen omdat anders de wettelijke termijn van zes weken om de zaken in behandeling te nemen zou verstrijken. Tot op heden (18 februari) is de status van de Erfgoedcommissie van Werkendam onduidelijk, maar gaan wij er vanuit per 1 februari jl. alsnog ontslagen te zijn.

Negentien jaar mocht ik de Historische Vereniging vertegenwoordigen in deze commissie en dat heb ik altijd met heel veel plezier gedaan. Ik dank jullie voor het vertrouwen.'

Tot slot

Het afscheid van de gemeente Werkendam voerde gemeentelijk de boventoon in 2018. Ook als bestuur hielden we e.e.a. nauwlettend in de gaten, met name dat materialen niet verloren zouden gaan bij het leeghalen van het gemeentehuis.

Naast dat we voor 2019 weer mooie dingen op de planning hebben staan zoals de expositie 'Verdwenen water' in mei, kijken we ook alvast naar 2020, wanneer we 75 jaar Bevrijding Werkendam weer groots willen herdenken en vieren. We hopen in mei dit jaar en in april en mei 2020 een beroep op u te mogen doen wat betreft hand- en spandiensten. Aansluitend is dit ook de plaats om de vrijwilligers van onze vereniging te bedanken: zonder u zouden activiteiten niet door kunnen gaan: hartelijk dank voor uw tijd en inzet!

Corine Koek-Maasdam
secretaris